

ЗВЯЗДА

Орган ЦКіМККП(б)Б, ЦВКіСНК БССР

№ 171 (6147) | 26 ліпеня 1938 г., аўторак | ЦАНА 10 КАП.

МАНІФЕСТАЦЫЯ АДЗІНСТВА БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

Учора ў Менску адкрылася Першая Сесія Вярхоўнага Савета Беларускай Савецкай Соцыялістычнай Рэспублікі. Як найвялікшае ўсёнароднае свята, сустралі працоўныя БССР дзень пачатку работ свайго сацыялістычнага парламента, выбранага месца таму наазад на аснове самай дэмакратычнай у свеце Сталінскай канстытуцыі, на аснове ўсеагульных, роўных і прамых выбараў, пры тайным галасаванні.

У Вялікую залу Дома ўрада сабраліся ўчора лепшыя людзі рэспублікі, любімыя пасланцы беларускага народа, тая, каму воля магутнага сталінскага блока камуністаў і беспартыйных прасоўвае высокае званне дэпутатаў Вярхоўнага Савета рэспублікі. Яны сабраліся для таго, каб прыступіць да выканання сваіх адказных і ганаровых абавязкаў — вырашаць важнейшыя дзяржаўныя пытанні.

Адкрыццё Сесіі, першы дзень яе работ з'явілася новай грандыёзнай маніфестацыяй маральна-палітычнага адзінства беларускага народа, новай дэманстрацыяй яго згуртаванасці вакол большэвіцкай партыі, яго беззаставешнага адданасці рэвалюцыі, яго гарачай любові да вялікага правядары працоўных усяго свету, бацькі і друга беларускага народа Іосіфа Вісар'янавіча Сталіна.

Сесію адкрыў адзін з старэйшых дэпутатаў — прафесар менскага медыцынскага Інстытута Сяргей Міхеевіч Меліх. Ужо адзін факт, што першае пасяджэнне рэспубліканскага парламента адкрывае старэйшыя вучоныя, — выдатны сам па сабе. Ён сведчыць аб тым, якой павага карыстаецца ў нашай краіне навука, з якой пашанай адносяцца савецкі народ да яе лепшых прадстаўнікоў, да савецкай інтэлігенцыі, часна прауючы на карысць радзімы, да тапа адданай справе партыі Леніна—Сталіна.

З глыбокай увагай слухалі дэпутаты ўхваляваную прамову Сяргея Міхеевіча Меліха. Многа раз яна перапынялася бурнымі апладысмантамі, доўгімі авазымі ў гонар тварца Канстытуцыі СССР, найвялікшага генія чалавечтва роліага і любімага Сталіна. Сяргей Міхеевіч гаварыў аб цяжкім мінулым Беларусі і аб радасным сёнешнім дні нашай рэспублікі. Ён гаварыў аб цудоўнай сталінскай дружбе народаў, аб росквіце нашай народнай гаспадаркі, нашай культуры, навуцы і мастацтва. Ён гаварыў аб мудрым Сталіне, які стварыў беларускую дзяржаўнасць, даў шчасце і радасць беларускаму народу і вядзе ўсю нашу краіну Савецкай на светламу шляху сацыялістычных перамог.

Першае пасяджэнне Сесіі як нельга лепш паказала ўсю веліч нашай савецкай дэмакратыі, усю сілу моцнай сувязі народа са сваімі выбраннікамі — дэпутатамі. Гэта сувязь ярка праявілася ў той аднадушнасці, з якой былі выбраны старшыня Вярхоўнага Савета БССР Надзежда Грыгор'юна Грэк і намеснікі старшыні Вярхоўнага Савета.

Верная дачка партыі і народа, Надзежда Грыгор'юна Грэк заслужана карыстаецца аўтарытэтам сярод працоўных нашай рэспублікі. Біяграфія тав. Грэк — бліскучая ілюстрацыя росту савецкіх людзей, выхаваных партыяй Леніна—Сталіна, выхаваных радзімай. Ад ралавой работніцы да буйнага палітычнага дзеяча — такі слаўны шлях главы нашага Вярхоўнага Савета.

Пад бурны апладысменты ўсёй залы заняў сваё месца за сталом прэзідыума толькі-што выбраны намеснікам старшыні Вярхоўнага Савета стары калгаснік-ардынаносец Грыгорый Мінавіч Барушоў. У асобе тав. Барушоўа ўвасоблена мінулае і сучаснае беларускага народа. На сваёй спіне перанёс Грыгорый Мінавіч усю жудасць жабрацтва і бяспраўя пры пракальным царстве, усё пажар памешчыцкай эксплуатацыі. У мінулым забіты і прыгнечаны, як і ўсё беларускі народ, Грыгорый Мінавіч толькі пры савецкай уладзе адчуў сябе сапраўдным чалавекам, сапраўдным гаспадаром сваёй краіны. Часнай і самаадданай работай у калгасе ён заслужыў вышэйшую ўзнагароду Савецкага ўрада — на яго грудзях аяе ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга.

А зараз ён — дэпутат Вярхоўнага Савета, намеснік старшыні сацыялістычнага парламента рэспублікі. За яго выбранные на пост намесніка старшыні Вярхоўнага Савета, як і за выбранные на гэты-ж пост знамага сталеўнаў, машыніста Віцебскага дэпо Дамітрыя Нікіфаравіча Майорава, аднадушна галасавалі ўсе дэпутаты. Ці можа быць больш яркі прыклад дэмакратычнасці савецкага парламента, больш яркі прыклад кроўнай сувязі парламента з народам!

Гэта немагчыма ні ў адной капіталістычнай краіне, нават самай «дэмакратычнай». Бо ў буржуазных парламентах дэпутаты буржуазіі не маюць нічога агульнага з народам, дзейнасць супроць яго, уключае памешчыкаў і капіталістаў, ахоўваюць інтарсы буржуазіі. У капіталістычных краінах «...сапраўдную «дзяржаўную» работу робяць за кутасамі і выконваюць дэпартаменты, нацыянальныя штабы. У парламентах толькі балбучы са спецыяльнай мэтай надуваць «простанароддзе» (Ленін).

Толькі наш савецкі парламент сапраўды народны. Нашы дэпутаты кроў ад кроўкі, плоч ад плочі народа. Яны ні на мінуту не забываюць мудрых указанняў вялікага Сталіна, што дэпутат — слуга народа, яго пасланец у вышэйшы орган дзяржаўнай улады. Няма і не можа быць для дэпутатаў савецкага парламента іншых інтарсаў, апрача інтарсаў свайго народа.

Сесія выбрала ўчора Мандатную камісію і зацвердзіла парадак дня свайго работы. Ён прадбачае вырашэнне вельмі важных дзяржаўных пытанняў, у тым ліку выбары Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР і стварэнне ўрада Савецкай Беларусі — Савета Народных Камісароў.

Няма сумнення, што Сесія справіцца са сваімі задачамі, бо ва ўсёй свайго работы яна атчувае велізарнае падтрыманне ўсяго беларускага народа. У шматлікіх рэвалюцыйных митынгаў і сходках, якія ўчора адбыліся на прадпрыемствах і ў калгасах БССР, працоўныя даюць свой накар дэпутатам, накар — быць палітычнымі дзеячамі ленінска-сталінскага тыпу, быць бясстрашнымі ў баі і бязлітаснымі да ворагаў народа — траціцкіска-бухарынскіх і нацыянал-фашысцкіх агентаў міжнароднай буржуазіі, крывадушных неў германскага і польскага фашызма; накар — далей маваць абаронную магутнасць нашай рэспублікі — фаріста СССР на граніцы з капіталістычным Захадам; накар — далей эмагацца за росквіт нашай прамысловасці, нашай сацыялістычнай сельскай гаспадаркі, нашай культуры, навуцы і мастацтва; накар — трымаць цесную сувязь з народам, эмагацца за далейшы росквіт яго жыцця, яго радасці і шчасця; накар — ва ўсім падтрымаць вялікім Леніну і Сталіну, любіць свой народ так, як любіў яго Ленін, як любіць яго Сталін.

Выконваючы гэты накар народа, дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР з поспехам правядуць сваю адказную дзяржаўную работу, пакажуць усаму свету непахісную магутнасць нашай цудоўнай радзімы, усю велізарную сілу савецкага патрыятызма.

Учора ў Менску адкрылася Першая Сесія Вярхоўнага Савета Беларускай Савецкай Соцыялістычнай Рэспублікі.

Беларускі народ горача вітае сваіх выбраннікаў — дэпутатаў сацыялістычнага парламента рэспублікі.

ПЕРШАЯ СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР 1-га СКЛІКАННЯ

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ аб пасяджэнні Першай Сесіі Вярхоўнага Савета БССР 1-га склікання 25 ліпеня 1938 года

25 ліпеня ў 6 гадзін вечара ў Вялікай зале пасяджэнняў Дома ўрада адкрылася Першая Сесія Вярхоўнага Савета БССР 1-га склікання.

Па прапанове дэпутата тав. Матвеева А. П. Сесію адкрывае адзін з старэйшых дэпутатаў Вярхоўнага Савета БССР ад Гомельскай-Кіраўскай выбарчай акругі Гомельскай вобласці прафесар медыцыны тав. Меліх Сяргей Міхеевіч.

Пасля прамовы тав. Меліх С. М. Вярхоўны Совет прыступіў да выбараў старшыні і намесніка старшыні Вярхоўнага Савета БССР.

Старшынёй Вярхоўнага Савета БССР аднагалосна выбрана тав. Грэк Надзежда Грыгор'юна; намеснікам старшыні выбрана тав. Майораў Дамітрый Нікіфаравіч і тав. Барушоў Грыгорый Мінавіч.

Вярхоўны Совет прыняў наступны регламент Сесіі:

1. Пасяджэнні Сесіі Вярхоўнага Савета БССР адбываюцца з 11 да 3 гадзін дня і з 6 да 9 гадзін вечара.
2. Докладчыкі на пытаннія паралку дзяржаўнага старшыні Вярхоўнага Савета БССР.
3. Кожная група дэпутатаў Вярхоўнага Савета БССР, якая налічвае не менш 30 чалавек, можа выставіць свайго садакладчыка.
4. Докладчыкам прадстаўляецца — для даклада і галасавання — для заключэння слова 30 мінут; садакладчыкам — для садаклада 30 мінут, для заключэння слова 15 мінут.
5. Прамоўцам прадстаўляецца слова — у першы раз 20 мінут, у другі раз 5 мінут.
6. Асабістыя заявы і фактычныя дадзеныя ўносяцца ў пісьмовым выглядзе і аглашаюцца старшынёй Вярхоўнага Савета БССР адразу або ў канцы пасяджэння, у залежнасці ад яго зместу.
7. Уначаровыя запытанні ўносяцца ў пісьмовым выглядзе і аглашаюцца старшынёй Вярхоўнага Савета БССР адразу.
8. Для слова ў паралку прадстаўляецца 5 мінут.
9. Па матых галасавання прадстаўляецца 3 мінуты.
10. Па прапанове тав. Гладышава Е. І., выступіўшага ад групы дэпутатаў Магілёўскай і Палескай абласцей, Вярхоўны Совет БССР прыняў наступны парадак дня:

ДЗЕННІК ПАСЯДЖЭННЯ ПЕРШАЙ СЕСІІ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР 25 ліпеня 1938 года

Да 6 гадзін вечара залу Дома ўрада БССР запоўнілі лепшыя людзі беларускага народа — дэпутаты сацыялістычнага парламента БССР і шматлікія госці — сталеўнаўцы прадпрыемстваў, прадстаўнікі партыйных, камсамоўскіх, профсаюнных арганізацый і ваенных часцей.

Сярод дэпутатаў многа ардынаносаў — палкіх патрыотаў сацыялістычнай радзімы, работа якіх аданача ўрадам вышэйшай уазагародай — ордэнам Савоза ССР. На Сесію прыбылі госці — дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР — ордананосцы Н. Е. Ватюкін, Д. Я. Навікі і інш.

Позыкі ўсёй залы накіраваны да ўпрыгожанай трыбуны, дзе ў акружанні букетаў жывых кветак устаноўлены вялікі барэльф любімага правядары працоўнага чалавечтва роліага, мудрага Сталіна.

На трыбуну падмавацца сакратар Менскага абкома КП(б)Б, дэпутат ад Ленінскай выбарчай акругі горада Менска А. П. Матвееў. Ён уносіць прапанову дзяржаўна адкрыць Першую Сесію Вярхоўнага Савета БССР аднаму з старэйшых дэпутатаў прафесору медыцыны Сяргею Міхеевічу Меліху. Пад бурны апладысменты ўсёй залы дэпутат С. М. Меліх вітае сабральных з вялікім святам беларускага народа — днём адкрыцця Першай Сесіі Беларускай сацыялістычнага парламента. Тав. Меліх гаворыць аб бліскучай перамозе сталінскага блока камуністаў і беспартыйных на выбарах у Вярхоўны Совет БССР, аб бязмежнай адданасці народа да вялікай партыі Леніна—Сталіна, да любімага правядары, настаўніка і бацькі працоўнага чалавечтва Іосіфа Вісар'янавіча Сталіна. У зале ўспыхвае шквал апладысментў, пераходзячых у авашы. Узвельнікі Сесіі аднадушна, горача вітаюць патхніцела перамог сацыялізма першага дэпутата беларускага народа любімага Сталіна.

Толькі ў выніку Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, — гаворыць дэпутат Меліх, — беларускі народ упершыню ў гісторыі атрымаў сваю дзяржаўнасць. Наша родная комуністычная партыя Леніна—Сталіна і пад яе кіраўніцтвам вялікі браціў рускі народ дамаго беларускаму народу владасць сваю незалежнасць ад герман-польскіх акупантаў. Варас наша рэспубліка — роўная ся-

(Працяг на 2-й стар.)

МАСКВА, КРЭМЛЬ

Таварышу СТАЛІНУ

Даргі Іосіф Вісар'янавіч! Першая Сесія Вярхоўнага Савета Беларускай Савецкай Соцыялістычнай Рэспублікі шле Вам, мудраму кіраўніку слаўнай большэвіцкай партыі, вялікаму правядару і настаўніку працоўных усяго свету, патхніцелю і арганізатару перамог сацыялізма ў СССР, першаму дэпутату беларускага народа, пакае, большэвіцкае прывітанне.

Прыступаючы да выканання сваіх вялікіх і ганаровых абавязкаў, мы, дэпутаты Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, разам з усім беларускім народам, свае першыя мыслі і пачуцці глыбокай любові і беззаставешна адданасці зварачаем да Вас, даргі Іосіф Вісар'янавіч, першага любімага ўсёнароднага дэпутата, да Вас, стваральніка і арганізатара дзяржаўнасці беларускага народа, стваральніка ўсёнароднага шчасця.

Беларускі народ, стагодзямі прыгнятаемы польскімі і літоўскімі князямі і памешчыкамі, бязлітасна эксплуатаемы самадзяржаўнымі ладом, толькі ў выніку Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, пад Вашым непарным кіраўніцтвам стварыў сваю дзяржаўнасць, адстаў сваю краіну ад шматлікіх наместных пямецкіх і беларускіх акупантаў і на аснове ажыццяўлення мудрай ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі дабіўся грандыёзных поспехаў на ўсёх участках сацыялістычнага будаўніцтва: у прамысловасці, у сельскай гаспадарцы, культуры, нацыянальнай па форме, сацыялістычнай па зместу.

Беларускі народ поўны пачуццямі найвялікшай удзячнасці да Вас, даргі таварыш Сталін, да вялікай партыі большэвікоў, пад кіраўніцтвам якой Беларусь з краіны слэз і народнага гора ператварылася ў краіну народнага шчасця і радасці.

Вялікая Сталінская Канстытуцыя навакі замацавала свабоду народаў, зафіксавала іх неад'емныя правы самім раіцца свайго лёсу.

Выбары ў Вярхоўны Совет Беларускай ССР, як і выбары ў Вярхоўны Совет вялікага Савецкага Саюза, Савозных і Аўтаномных рэспублік, паказалі ўсёму свету бліскучую перамогу сталінскага блока камуністаў і беспартыйных, непахісную адзінства і маналітны згуртаванасць свабодных і шчаслівых народаў нашай вялікай сацыялістычнай радзімы вакол партыі Леніна—Сталіна, іх непахісную волю ажыццяўляць палітыку комуністычнай партыі і савецкага ўрада.

Беларускі народ на аснове свайго Канстытуцыйнага, пабудаванай у поўнай адпаведнасці з прынцыпамі Сталінскай Канстытуцыі, з найвялікшым удзякам і энтузіязмам правёў выбары свайго вышэйшага органа дзяржаўнай улады — Вярхоўнага Савета БССР, лічыць прадэманстраваў сваё маральна-палітычнае адзінства, сваю любові да комуністычнай партыі і да Вас, наш даргі і любімы Іосіф Вісар'янавіч.

У дзень вялікага свята і таржаства—26 чэрвеня—беларускі народ нёс у сэрцах з гордасцю Ваша імя, які сціг перамогі і, ідучы да выбарчых урнаў, аднадушна галасавав за Вас, першага ўсёнароднага дэпутата. Беларускі народ поўны гордасці і радасці, што яго першым дэпутатам у Вярхоўны Совет Беларускай ССР з'яўляецца Вы, даргі наш Іосіф Вісар'янавіч.

Пад Вашым геніяльным кіраўніцтвам наша вялікая сацыялістычная радзіма з кожным днём мацнее і развіваецца, назмерна павышаецца і расце добрыбыт, матэрыяльны і культурны рост народных мас нашай радзімы. Пад Вашым геніяльным кіраўніцтвам вялікі Савецкі Саюз ідзе наперад усё да новых і новых перамог, да поўнага таржаства комунізма.

Заклятыя ворагі краіны сацыялізма — траціцкіска-бухарынскія і буржуазна-нацыяналістычныя агенты фашызма—на заданню сваіх гаспадароў

ТЭЛЕГРАМА п. ФРАНКЛІНА РУЗВЕЛЬТА таварышу М. І. КАЛІНІНУ

У адказ на віншавальную тэлеграму Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР тав. М. І. Калініна прэзідэнта Злучаных Штатаў Франкліну Рузвельту, у сувязі з гадавінай амерыканскай незалежнасці, п. Рузвельт прыслаў тав. М. І. Калініну наступную тэлеграму:

Я дазваляю сабе выразіць маю шчырую удзячнасць Вашаму высасправадхадзельству за дружэскае віншаванне ў сувязі з гадавінай амерыканскай незалежнасці. Прашу прыняць мае шчырыя і лепшыя пажаданні асабіста Вам і народам Савецкага Саюза.

ФРАНКЛІН РУЗВЕЛЬТ,



У зале пасяджэнняў Першай Сесіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР

Фота С. Грына.

ПЕРШАЯ СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР 1-га СКЛІКАННЯ



Старэйшы дэпутат Вярхоўнага Савета БССР ад Гомельскай-Кіраўскай акругі С. М. Мелкіх адзінае Першую Сесію. Фото С. Грына.



Старшыня Вярхоўнага Савета БССР Н. Г. ГРЭК — трэці сакратар ЦК КП(б)Б, дэпутат ад Веткаўскай сельскай акругі; намеснік старшыня Вярхоўнага Савета БССР Г. М. БАРУШКА (злева) — загадчык аўтавадочайнай фермы калгаса «Гомельскі пролетарый», дэпутат ад Лоеўскай сельскай акругі; намеснік старшыня Вярхоўнага Савета БССР Д. Н. МАЙОРАВА (справа) — намышнік дэпо станцыі Віцебск, дэпутат ад Віцебскай-Пролетарскай акругі. Фото С. Грына.

ПРАМОВА ДЭПУТАТА С. М. МЕЛКІХ ПРЫ АДКРЫЦЦІ СЕСІІ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

Дарагія таварышы дэпутаты! Давольнае гавітаваць вас з вялікім святкам беларускага народа — з днём адкрыцця Першай Сесіі Вярхоўнага Савета Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі. (Апладысканты).

Перамога сталінскага блока камуністаў і беспартыйных на выбарах у Вярхоўны Совет з'явілася магучай ляманстрацыяй ідэя-палітычнага і маральнага адзінства савецкага народа, дэманстрацыяй найвялікшага давер'я да нашай любімай партыі, да яе лідэра-сталінскага Цэнтральнага Камітэта, дэманстрацыяй любі і бязмежнай адданасці да любімага баяві, дэпутата і правядыра, вялікага гена чалавечтва — нашага дарагога Іосіфа Вісар'янавіча Сталіна. (Бурныя доўга не змаўкаючыя апладысканты, усё ўстаюць, воілічы: «Таварышу Сталіну ура!»).

Беларускі народ усклаў на нас, дэпутатаў Вярхоўнага Савета, адказны і ганаровы абавязак — асвятляць рэспубліку, даручыў нам на аснове вялікай Сталінскай Канстытуцыі правесці Першую Сесію Вярхоўнага Савета БССР.

Беларускі народ у рэзультат перамогі Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі ўпершыню ў гісторыі атрымаў сваю дзяржаўнасць. Тваром дзяржаўнасці беларускага народа з'явіўся гена чалавечтва, правядыра працоўных і прыгнетачных усёго свету наш любімы Сталін. (Бурныя доўга не змаўкаючыя апладысканты, усё ўстаюць. Воілічы: «Вялікаму Сталіну ура!»).

Родная камуністычная партыя Леніна-Сталіна, вялікі браці рускі народ дапамагі беларускаму народу адстаць сваю незалежнасць у барацьбе з германскай і белапольшкай інтэрвентамі. Гена чалавечтва рэвалюцыі таварыш Сталін непасрэдна кіраваў разаром германскай і белапольшкай акупацыяў, прабавіўшы падняць беларускі народ. Пад неўсечнага кіраўніцтва таварыша Сталіна працоўныя масы нашай рэспублікі разграмілі ўсіх унутраных і знешніх ворагаў.

У год мірнага будаўніцтва, у год вялікіх сталінскіх пяцігодкаў, у год развіцця гаспадарчага і культурнага жыцця Беларуска таварыш Сталін асабіста ўважліва штодзённа і штогадзінна сачыў і сачыць за жыццём нашай рэспублікі, аказваючы ёй штодзённую дапамогу, дапамагаючы вышчыць прадзвіжкі — нацыяналістычныя, трацкіска-бухарынскія, польскія і іншыя шпіёнаў і дыверсантаў, здраўніку нашай рэспублікі. Беларуска народ вена будзе дзякаваць вялікаму рускаму народу за аказаную браціную дапамогу ў справе вызвалення ад германска-польскай інтэрвенцыі і за аказаную дапамогу ва ўмацаванні сацыялістычнай гаспадаркі Беларусі.

Цяжка была доля беларускіх працоўных пры царызме. Непаспешная праца, беспраца і рэлігійны дурман — вось які быў яго лёс.

У мінулым Беларусь была краінай каланіяльнага раства.

Беларускі народ перанёс жахі германскай і белапольшкай акупацыі. З анём і мячом ішлі акупанты па нашай краіне. Жандары, кулакі вышчалі з сялян апошнія сокі, асуджаючы на выміранне беларускую вёску.

За 18 год Савецкай Беларусі, дзякуючы правільнаму правядзенню лідэра-сталінскай палітыкі, дапамозе вялікага брацкага рускага народа, з забітай, адсталай, некультурнай, з краіны жабрацтва, беспраца і гніту працоўных ператварылася ў роўную сярод адзінаццці роўных савецкіх рэспублік, квітуючы, індустрыяльную, калгасную орданосную Беларуска Савецкую Сацыялістычную Рэспубліку.

Выраслі новыя гіганты індустрыі, пераўтварыліся гарады. За год дзвух сталінскіх пяцігодкаў прамысловая прадукцыя вырасла ў 22 разы ў параўнанні з 1913 годам і складае 3/4 усёй валавой прадукцыі народнай гаспадаркі. Калгаснікі паспяхова будуюць сваё самазнае і культурнае жыццё. Перамога калгаснага ладу назаўсёды пазбавіла сялянства ад жабрацтва.

Небыла казачымі з'яўляюцца песты савецкай культуры і навуцы. У ВНУ дзсяткі тысяч малалетніх людзей навукаю на сваіх родных мовах. Працоўныя масы штодзённа на сваёй роднай мове чытаюць каля 200 газет. Савецкая Беларусь мае сваю Акадэмію навук, выдавецтва, клубы, бібліятэкі. У даравоўнай Беларусі не было ні адной навукова-даследчай установы, а зараз іх 41; да рэспублікі ў Беларусь 76 проц усёго насаельніцтва было непісьменным, а сёння жывы — 90 проц. Зараз у Савецкай Беларусі непісьменнасць у асноўным ліквідавана.

Пішым прэтам квітне культуры Савецкай Беларусі, наймяльшая па форме, сацыялістычная па змесце. Я, як прадстаўнік савецкай інтэлігенцыі, асабіста перажываў росквіт бібліякі, роднай мне савецкай культуры. Некалькі год да рэвалюцыі мне давялося працаваць у халерных бараках. Цяпер гэтай хваробы няма. З тавару беларускай зямлі зніклі такія хваробы, як халера, каўтун, чума, воепа. У выдатных клініках лепшыя людзі навуцы аддаюць свае веды, каб поўнасна ліквідаваць гэтыя хваробы.

У 1914 годзе на вёсцы не было ні аднаго радзільнага дома, зараз у калгасах іх 219; не было ні аднаго акупорскага пункта, а зараз іх 331; не было ні аднаго стацыянарнай койкі, зараз іх 1.620; не было ні аднаго меліпункта, зараз іх 97.

З дня выдання дэкрэта аб забароне абортэў у Беларусі вышчалана 55 мільянаў руб. многасямейным мацерам. Таварышы дэпутаты, нашы песты ў навуцы велізарны, таму што перад намі заўсёды вучэнне Леніна-Сталіна, якое з'яўляецца сцягам перадавой навуцы. У гісторыі чалавечтва ніколі не было больш вялікіх перамог навуцы, чым перамогі, атрыманія пад кіраўніцтвам Леніна-Сталіна.

Таварыш Сталін гаварыў, што савецкая навука — гэта такая навука, якая не адгарджваецца ад народа, а гатова служыць народу, гатова перадаць народу ўсе заваяваныя навуцы, якая абслугоўвае народ не па прыму, а добраахвотна.

Усе гэтыя песты залатымі літарамі запісаны ў вялікай картцы народаў-Канстытуцыі ССР, тваром якой з'яўляецца наш дарагі Іосіф Вісар'янавіч Сталін. (Бурныя апладысканты, пераходзячы ў авачыю. Воілічы: «Ура таварышу Сталіну! Ура!»).

Усіх гэтых пестых працоўныя дабіліся ў жорсткай класвай барацьбе пад кіраўніцтвам любімай партыі большавікоў і вялікага Сталіна (працяглыя апладысканты), дзякуючы зоркаму воку наркамундзельцаў, якія на чале са сталінскім наркамом Нікалаем Іванавічам Жэковым (прэцяглыя апладысканты) знішчылі падлых здраўнікаў радзімы — трацкіска-бухарынскія і нацдэмаўскія агентаў герман-польскага фашызма. Нашы слаўныя наркамундзельцы з дапамогаю усёго савецкага народа знішчылі, знішчаюць і надалей будуць знішчаць усіх ворагаў народа, шпіёнаў і здраўнікаў радзімы, дзе-б яны ні скрываўліся і як-бы яны ні маскіраваліся.

Таварышы дэпутаты, песты нашы воілічы. Але мы, знаходзячыся на рубжы з капіталістычным Захадам, ні на адну хвіліну не павінны забываць словы таварыша Сталіна аб неабходнасці трымаць народ у стае мабілізацыйнай гатоўнасці. Вялікая наша сацыялістычная дзяржава — адзіная краіна ў свеце, якая паслядоўна і да канца правадзіць палітыку міру, змагаючыся за мір, супроць вайны, супроць фашысцкіх агрэсараў.

Мы хочам жыць у міры. Нам не патрэбна вайна, але мы гатовы даць сакрушальны ўдар усім падзальшчыкам вайны, якія яны пасмешуць парываць нашы свяшчэнныя радзімы. Мы ўсе, як адны, устанем на абарону нашай любімай сацыялістычнай радзімы.

Наша Чырвоная Армія ў несняны адзінаці ў усім народам вялікага Савецкага Саюза, пад кіраўніцтвам першага маршала Савецкага Саюза, жалезнага наркома абароны таварыша Клімента Ефрэмавіча Варашылава (бурныя апладысканты, пераходзячы ў авачыю, крыві сура). Тав. Мелкіх: — Вялізнаму наркому Варашылаву — ура! Бурны апладысканты) дасць такі сакрушальны адпор, які нагалаву разабе ўсіх фашысцкіх мракбесаў. (Апладысканты).

Адкрываючы Першую Сесію Вярхоўнага Савета БССР, мы яшчэ раз скажам дзякуй нашай любімай камуністычнай партыі большавікоў, пад кіраўніцтвам якой рускі рабочы клас дапамог беларускаму народу стварыць сваю Савецкую Беларусь.

Вялікае дзякуй мудару Сталіну, пад гена чалавечтвам кіраўніцтвам якое беларускі народ будаваў сваю сацыялістычную дзяржаву, сваё шчаслівае жыццё.

Нахай жыве вялікая дружба народаў! Нахай жыве сталінскі блок камуністаў і беспартыйных! Нахай жыве вялікі пераможны сцяг Маркса-Энгельса-Леніна-Сталіна! Нахай жыве першы дэпутат беларускага народа, вялікі правядыр і гена чалавечтва шчасця, наш бацька і друг Іосіф Вісар'янавіч Сталін! (Бурныя доўга не змаўкаючыя апладысканты, пераходзячы ў авачыю, воілічы: «Вялікаму Сталіну — ура!»).

Лепшаму другу беларускага народа таварышу Сталіну — ура! Авачыя ўсёй залы).

Таварышы дэпутаты! Абавячваю Першую Сесію Вярхоўнага Савета БССР адкрытай. (Працяглы апладысканты, усё ўстаюць, воілічы: «Ура таварышу Сталіну — ура!»).

Сесія аднагалосна выбірае старшыню Вярхоўнага Савета БССР трэцяга сакратара ЦК КП(б)Б, дэпутата ад Веткаўскай сельскай выбарчай акругі Налдзежы Грыгор'ёву Грэк. Тав. Мелкіх запрашае тав. Грэк заняць месца старшыня Вярхоўнага Савета БССР.

Затым Сесія па прапанове дэпутата ад Паіноўскай выбарчай акругі Віцебскай вобласці тав. Калічэва Т. В. і дэпутата ад Уваравіцкай выбарчай акругі Палескай вобласці тав. Шурмана І. С. выбірае намеснікамі старшыня Вярхоўнага Савета БССР дэпутата ад Віцебскай-Пролетарскай выбарчай акругі мацыніста-краваносаўца, які наляўна вылучан начальнікам паравознай службы віцебскага аддзялення

Заходняй чыгункі, тав. Майорава Д. Н. і дэпутата ад Лоеўскай сельскай выбарчай акругі знатнага калгасніка — загадчыка аўтавадочай фермы калгаса «Гомельскі пролетарый» — орданосца Г. М. Барушкова.

Старшыня Вярхоўнага Савета БССР тав. Грэк запрашае тав. Майорава і Барушкова заняць свае месцы.

СВЯТА МАЛАДОСЦІ, МУЖНАСЦІ І СІЛЫ

ПАРАД 35 ТЫСЯЧ ФІЗКУЛЬТУРнікаў ССР НА КРАСНАЙ ПЛОШЧЫ

Фізікультурны парад на Краснай плошчы ў Маскве 24 ліпеня 1938 г. ператварыўся ва ўсенароднае свята маладосці і сілы краіны сацыялістаў, свята радасных песень і высяля, у выдатную дэманстрацыю баявой агуртаванасці і патрыятызма савецкай моладзі.

На трыбунах — стаханавіцы і ударнікі маскоўскіх прадпрыемстваў, камандзіры і палітработнікі Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскага Флота, віднейшыя вучоныя, пісьменнікі, майстры мастацтва. Сярод гэтых прысутнічаюць знаходзячыся ў Маскве прадстаўнікі спартыўных арганізацый Францыі і Чэхаславакіі. Спецыяльныя месцы займаюць члены дыпламатычнага корпуса, савецкія і замежныя журналісты.

Здалёку відны на франтоне будынка былога ГУМ вялікія красачыя партреты Леніна і Сталіна. Па цэнтру франтона ўзмятаюцца гіганты пурпурны сцяг, на якім любібуна накреслены словы: «Палкае прывітанне лепшаму другу фізікультурнікаў — таварышу Сталіну!».

12 гадзін 55 мінут. Раздаецца каманда «Зважай!». Не зварухнуцца 35 тысяч фізікультурнікаў — стройныя, трэніраваныя юнакі і дзяўчаты, якія выстраіліся на плошчы. Некалькі мінут пануе цішыня. Яе парушаюць грамавы сура, лікуючыя воілічы прывітанняў. Позіркі ўсіх накіраваны да маўзалея, на трыбуну якая ўзвышлі таварышы Сталін, Молатаў, Кагановіч, Варашылаў, Калінін, Андрэў, Мікаін, Жэў, Дзімітраў, Шкіратаў, Булганін, Літвінаў, Папанін, Громаў, Чкалаў, Кокаінакі.

Удар гадзінніка Спаскай вежы Крэмуля апавітае пачатак парада. Сакратар ЦК ВЛКСМ тав. А. В. Косарэў, сакратар ВЦПС тав. Н. М. Швэрнік і старшыня Камітэта па справах фізікультурны і спорту пры Савярхомам ССР тав. А. В. Зелікаў, прынятыя раларт камандуючага парадом, аб'яджаюць на аўтаматна плошчы, вітаючы з удзельнікамі парада. У адказ нясецца дружная сура.

З яркай прамавай, накіраванай да мільянаў малалых грамалян Савецкага Саюза, выступае тав. А. В. Косарэў.

З прывітаннай прамавай ад імя 22 мільянаў членаў профсаюзаў выступае тав. Н. М. Швэрнік. На плошчы і трыбунах зноў і зноў раздаюцца прывітанні, выражаючы ўсенародную любоў да роднага Сталіна.

Пачынаецца ўрачысты марш удзельнікаў парада.

Афармленне галаўной калона прысвечана гістарычнай перамозе сталінскага блока камуністаў і беспартыйных на выбарах у Вярхоўны Савет саюзных і аўтаномных рэспублік. Дзяржаўны сцяг ССР, сцягі і гербы аўтаномных саюзных рэспублік высока ўзнямаюцца над радамі фізікультурнікаў. Развіваецца велізарны сцяг з партрэтамі Леніна і Сталіна.

Пачынаецца шэсце фізікультурнікаў браціх рэспублік. Ажурная нафтавая вышка, ззяючая на сонцы пазалотай, аляўку відны над калонай фізікультурнікаў Азербайджана. Цудоўныя плады — вінаград, лімон, апельсіны — ўпрыгожваюць калоны малалых сямноў і дачок сонечнай Грузіі. Перад маўзалеём праходзіць фізікультурнікі Украіны, Беларусі, Арменіі, Туркменіі, Узбекістана, Таджыкістана, Казахстана, Кіргізіі.

Выдатным острем праходзяць студэнты Ленінградскага ордэна Леніна інстытута фізікультурны імя Лесгафта, студэнты Дзяржаўнага Цэнтральнага ордэна Леніна інстытута фізікультурны імя Сталіна. Слэдам за студэнтамі Маскоўскага абласнога тэхнікума фізікультурны рухаюцца зводны атрад сяганосаў добраахвотных спартыўных таварыстваў.

Радасныя, вясёлыя праходзяць міма маўзалея дзеці. Высока ўзнямаюць яны букеты кветак, вітаючы роднага Сталіна, які даў ім шчаслівае жыццё.

Усеагульнае шчыраванне выклікае калона спартыўнага таварыства «Лакматэ», аформлена на тэму: «СССР — вялікая чыгуначная дзяржава». Вось супроць маўзалея брыстае піраміда Юнакі, дзвучаты і дзеці дэманструюць узоры гімнастычнага мастэрства. Імгненне — і лёгкія канструкцый стварылі ланцужны мост палтрымліваемы фізікультурнікамі. Па масту рухаюцца гіганці серабрысты паравоз. Уся плошча бачыць надліс на тэндэры: «Прывітанне сталінскаму наркому Л. М. Кагановічу».

У радах фізікультурнікаў «Тарпед» — рабочы аўтавадочай імя Сталіна — ідзе каманда футбалістаў, якая ўздымаюцца рад выдатных перамог на міжнародных сустрэчах за граніцай. Рознастайна і дасціпна афармленне калон усіх добраахвотных спартыўных таварыстваў.

Усеагульнае захваленне і выключны ўдзельнік выклікае ў гледачоў калона фізікультурнікаў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскага Флота. Стройныя, мускулістыя пакрыты бронзавым агарам, яны ўсаацяляюць у сабе тую велізарную несакрушальную сілу, якая, будучы асянчона самай дасканалай тэхнікай, абрушвацца на любога ворага, калі ён уздумале пасмешуць на святасць і недатыкальнасць грацін Савецкага Саюза.

Залатымі калоссямі, макетами пладоў, знямаючымі калгаснае багацце, ўпрыгожана калона фізікультурнікаў калгаснікаў орданоснай Маскоўскай вобласці.

15 гадзін. Чатыры тысячы дынамаўцаў заклочваюць цудоўны парад маладосці, лоўкасці, сілы і мужнасці. Мноства сцягаў з гербамі ССР абрамяляюць партреты таварыша Сталіна, кіраўнікоў партыі і ўрада. Красная плошча бачыць шматлікія прызы, заваяваныя дынамаўцамі за 15 год існавання таварыства. Рапартуючы аб сваёй рабоце за 15 год, дынамаўцы з гордасцю заўважваюць, што яны трымаюць першае ў ССР месца па ПІА.

Шаўковыя палотнічкі ствараюць «своідныя прасторы», на якіх пльывуць гробыны судны, парусныя яхты. Партрэт Фелікса Дзяржынскага, значок ВЧК, АДПУ, НКВД нясуць напералзе атрада, аформленага на тэму: «Савецкая разветка — меч і шчыт дыктатуры пролетарыята».

«Намы граціны на моцным замку», — заўважваюць дынамаўцы. З трыбун нясуць прывітанні ў гонар слаўнага сталінскага наркома чэкістаў тав. Н. І. Ежова.

Атрад спартсменаў «Дынама» замыкае парад маладосці і сілы.

Урачысты марш фізікультурных калон закончан. Пачынаюцца спартыўныя паказальныя выступленні. Іх адрываюць маскоўскія школьнікі. За імі — стройныя шэрагі юнакоў і дзяўчат. Дзве тысячы гімнастаў чотка выконваюць роўныя гімнастычныя практыкаванні. Набліжыўшыся да маўзалея і пастроіўшыся ў агуртаваную калону, гімнасты аглашаюць:

— Правадыра народаў, лепшаму другу

гу фізікультурнікаў вялікаму Сталіну — фізікультур-ура!

Дэманструюць сваё выдатнае спартыўнае мастэрства юнакі і дзяўчаты ўзбекістанскага, Таджыкістанска, Кіргізіі, Казахстана, Таджыкістанска, Узбекістанска, Туркменіі. У казахай жытні і захалляюцца праходзіць народнае свята. Вясёлы іх пляскі ігры.

Спартсмены Узбекскай рэспублікі дэманструюць будаўніцтва «шпіоза» і «канала».

У «канале» ўдываецца бурным патокам вада. Яе паказваюць дзяўчаты з шарыкамі. Яны дэманструюць абаводнае баваўняных палёў. Фізікультурнікі Арменіі паказваюць «Саванскі каскад», «Стурбы», «Падваючы валу».

Горача сустракаюць гледачы спартсменаў Грузіі. На плошчы вырастае макет доміка, дзе нарадзіўся Сталін. Домак, фонам якога служыць Гары-Домак, фонам якога служыць кветкамі, ская кронасць, ўпрыгожана кветкамі. Жанчыны выконваюць прыгожыя практыкаванні з мячамі, мужчыны — з коўчамі. Ралант раздаюцца трыкоўныя гукі фанфар. Коўчаны ствараюць жалезную сілау вакол доміка Сталіна...

Пасля фізікультурнікаў Азербайджана выступаюць спартсмены Беларускай ССР. Да сярэдніх плошчы набліжаецца вялікі «поезд», ўпрыгожаны кветкамі. «Поезд» спяняюцца, выбагаюць дзясціты юнакоў. Спартсмены паказваюць заралку, прыжкі, штыквы і машкоўцы. Захалляюцца відовічына прадоўжае народны танец «бульба».

На фоне квітнеючых садоў і палёў праходзяць выступленні украінскіх фізікультурнікаў. На плошчы расцілаецца вялікі кавёр. Дзвучаты ўсталяваюцца на ім караіны з кветкамі.

— Украіна — непрыступны фарпост ССР! — назарта на велізарным чырвоным палотнічкі.

Фізікультурнікі аддаюць таварышу Сталіну, кіраўніку партыі і ўрада рэспублікі аб баявой гатоўнасці працоўных Савецкай Украіны ў любы момант выступіць на абарону родных рубяжоў.

Пасля спартсменаў саюзных рэспублік выступаюць студэнты фізікультурных навуцальных устаноў. Студэнты Маскоўскага абласнога тэхнікума фізічнай культуры прысяваюць сваё выступленне Ленінскаму комсамолу.

Апанутыя ў каспмы савецкіх маракот, прыходзяць на плошчы студэнты Ленінградскага інстытута імя Лесгафта. Калмышчына лёгкая білітныя тэатна — «мор». У яго хваліч — вясны «кароб». Студэнты паказваюць жыццё па «каробі».

Дастойнае завяршэнне парада — красачнае выступленне Цэнтральнага інстытута фізічнай культуры імя Сталіна. Яно прысвечана тэме: «Калі заўтра вясно». Фізікультурнікі паказваюць, што ў час вайны яны будучы лётчыкамі, танкістамі, артылерыстамі...

У 6 гадзін 35 мінут вечае заканчваецца выдатны парад зраоўя, сілы, лоўкасці і мужнасці маладога савецкага пакалення, вялікая дэманстрацыя савецкага патрыятызма.

ВЫСТУПЛЕННЕ БЕЛАРУСКІХ ФІЗКУЛЬТУРнікаў НА СТАДЫЁНЕ „ДЫНАМА“

МАСКВА, 25 ліпеня. (Ад спец. нар. «Звязда»). Сёння на стадыёне «Дынама» адбыўся паказ выступленняў удзельнікаў парада на Краснай плошчы — фізікультурнікаў Масквы і нацыянальных рэспублік. Велізарны стадыён быў перапоўнен.

Роўна ў 6 гадзін вечае над стадыёнам нізка пранесліся самалёты, вітаючы удзельнікаў паказу. Першымі на зялёнае поле выбеглі 250 школьнікаў Масквы. Далей амілілі 2.000 гімнастаў добраахвотных спартыўных таварыстваў сталіцы. Слэдам за імі выступілі дэлегацыі нацыянальных рэспублік.

Гэтыя выступленні дэманстравалі сілу, лоўкасць, гатоўнасць савецкіх юнакоў і дзяўчат да абароны радзімы.

У газете «Вечерняя Москва» Герой Савецкага Саюза тав. Кокаінакі піша, што з выступленняў саюзных рэспублік асабіста вялікае ўражанне зрабіла на яго выступленне фізікультурнікаў Савецкай Беларусі, якія з выключнай мастацкай сілай паказалі, што савецкія граціны закрыты на моцны замок.

Заўтра на стадыёне «Дынама» адбудзецца паўторны паказ працоўных сталіцы выступленняў удзельнікаў парада на Краснай плошчы.



Фізікультурны парад на Краснай плошчы ў Маскве 24 ліпеня 1938 г. НА ЗДЫМКУ: дзвучаты-фізікультурны спартыўнага таварыства «Харчавік» на вуліцах Масквы. Фото Н. Овельчанка (СС).

ПРАЦЯГ ДЗЕННІКА ПАСЯДЖЭННЯ ПЕРШАЙ СЕСІІ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

роў адзінаццці роўных браціх саюзных рэспублік, святае таржасто лідэра-сталінскай нацыянальнай палітыкі. Гіганцкімі крокамі развіваецца сацыялістычная прамысловасць і сельская гаспадарка БССР.

— Як прадстаўнік савецкай інтэлігенцыі, — прадлаўжае далей тав. Мелкіх, — асабіста востра адчуваю росквіт беларускай культуры. У рэспубліцы ў асноўным ліквідавана непісьменнасць. Ёсць свая Акадэмія навук, вяс інстытуты, ВНУ, школы, тэатры, шырока сетка бальніц, радзільных дамоў, акушарскіх пунктаў, дзіцячых устаноў. Усё гэта гата працоўныя Беларусі дабіліся ў вышкі жорсткай барацьбе з усімі ворагамі народа, пад кіраўніцтвам партыі большавікоў і любімага Сталіна.

Тав. Мелкіх заклікае дэпутатаў не аслабляць большавіцкай пільнасці, памагчы словы вялікага Сталіна аб капіталістычным акружэнні. Калі тав. Мелкіх заклікае сваю прамову, словы ўдзячнасці, накірава-

ным да камуністычнай партыі і вялікага правядыра таварыша Сталіна, усё, у адным парыве бязмежнай адданасці і любі да таварыша Сталіна, — устаюць. З усіх канцоў залы нясуцца поўныя захаллення прывітаньня вылічы ў гонар любімага і мудрага правядыра.

Сесія аднагалосна выбірае старшыню Вярхоўнага Савета БССР трэцяга сакратара ЦК КП(б)Б, дэпутата ад Веткаўскай сельскай выбарчай акругі Налдзежы Грыгор'ёву Г

МІЖНАРОДНАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ АБАРОНЫ МІРУ

ПАРЫЖ, 24 ліпеня (БЕЛТА). Учора ранішай у Парыжы адкрылася Міжнародная канферэнцыя абароны міру і барацьбы супроць бамбардзіроўкі мірных гарадоў, скліканая кіраўніцтвам Саветаўнага руху за мір. На канферэнцыю сабралася больш тысячы дэлегатаў, якія прадстаўляюць 30 краін. Адрываў канферэнцыю лорд Роберт Сесіль.

Канферэнцыя адзначалася новымі прадэкларацыямі салідарнасці з іспанскім і кітайскім народамі. Бурнай асацыяцыя была сустрэта зробленай Перам Котам заява аб тым, што на наступных пасяджэннях старанна будзе іспанскія дэлегаты Пасіямарыя і Мартынес Барно.

Выступіўшы з прававай генеральнай сакратар французскай Усеагульнай канферэнцыі працы Леон Жуо заявіў: «Неабходна, каб і Іспанія і Кітай выйшлі пераможцамі з барацьбы, якую яны вядуць супроць фашысцкіх змоўшчыцкіх сіл і супроць замежных інтэрвентаў. Толькі такім шляхам можа быць выратаван мір».

З вялікай прававай выступіў старшыня іспанскага парламента Мартынес Барно.

Спінчыўшыся на ходзе вайны ў Іспаніі, Мартынес Барно заявіў: «Пачынаючы з лютэга месяца, іспанскі ўрад не дапусціў ні адной павяржальнай аперцыі супроць тылу праціўніка. Не гледзячы на гэтую гуманную пазіцыю, рэспубліканскія гаралы паліваюцца абстрэлі ў бамбардзіроўкам з боку праціўніка, бамбардзіроўкам, якія часам адбываюцца 4—5 разоў у адзін і той-жа дзень».

Фашысты імкнуцца запалохаць не толькі Іспанію, але і ўсю Еўропу. Але Іспанія мужа змагацца за захаваць сваёй незалежнасці».

Прэзідэнт Байтэйскай нацыянальнай акадэміі прафесар Лі-Н-юн расказаў канферэнцыі аб германскай барацьбе кітайскага народа.

Зачым з прававай выступіў Жак Дэюло — віцэ-старшыня французскай палаты дэлегатаў, сакратар французскай камуністычнай партыі.

Не яны толькі агресоры з'яўляюцца ніюніцкімі, — гаворыць Дэюло, — янаваты і тыя, хто сваім малодушчам і трусаццю патураюць агресарам. Дэюло патрабуе аднавіць правы рэспубліканскай Іспаніі захаваць узабране і спыніць злачынствы, якія ўчыняюцца супроць Іспанскай рэспублікі».

У заключэнне Дэюло выказаў упэўненасць у канчатковай перамозе іспанскага народа.

У канцы пасяджэння канферэнцыі выступіў вяломе амерыканскі пісьменнік Тэадор Драйзер.

ВАЕННЫЯ ДЗЯЯННІ ў КІТАІ

У Цэнтральным Кітаі Агенцтва Цэнтрал Ньюс паведамляе аб прынятых бунтавых планах раён Янцзы ў трох пунктах аэраўнаўтэй часткі правінцы Аньхуэй: каля Дуялю (на поўдзень ад Аньхуэй) у двух мясцах і ў 45 кіламетрах вышэй Уху. Паводка пагражае японскім камунікацыям паміж Аньхуэй і Уху.

23 ліпеня ў акаліцах Кутан, на захаднім беразе возера Поянху, адбыўся жорсткі бой. У гэтым раёне японскія войскі пачалі высладу дэсанта.

Ханькоўскі карэспандэнт агенцтва Рэйтэр паведамляе, што 24 ліпеня японцы двама калонамі вайлі наступленне на Цзюцзян. У гэты-жа дзень японская авіяцыя бамбардывала Цзюцзян, скінуўшы 200 бомб. Ёсць вялікія разбуранні і адрары.



Салдаты чэхаславацкай арміі ля вайнавай гарматы.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

ФРОНТ ЛЕВАНТА

Згодна афіцыйнаму зводу іспанскага міністэрства абароны ад 24 ліпеня, рэспубліканскія войскі адбілі ўсе атакі інтэрвентаў ля Бергіе і піна Саладо (на поўдзень ад Баркаса). Ярасная бойка адбывалася на пазіцыях Перылю, дзе інтэрвенты нясуць цяжкія страты. Замежная фашысцкая авіяцыя бамбардывала пазіцыі рэспубліканцаў у раёне Валь дэ Уко. У часе паветранага бою збіты два фашысцкія самалёты.

Паводле паведамлення агенцтва Эопань, 23 ліпеня вечарам над размяшчэння пазіцыяў на фронце Леванта з'явіўся вялікі браніраваны 3-маторны самалёт у суправажэнні 24 германскіх анішчальнікаў «Месершміт». 8 рэспубліканскіх анішчальнікаў атакавалі гэты аэрадром. У самым пачатку бою браніраваны фашысцкі самалёт паспяшна скрыўся. Тры германскія анішчальнікі былі пашкоджаны агнём рэспубліканскіх ітчыкаў. Зніжваючыся ў фашысцкім тылу, яны пакідалі за сабой хвасты густога дыму.

ЦЭНТРАЛЬНЫ ФРОНТ

На аэтрамдурскім участку фронту ў раёне Монтерубіо (паміж Вільянуэва дэ ла Серена і Фуэнта-Овехуна) мяцельнікам і інтэрвентам удалося захапіць узвышша Кастуэра і горад, які носяць ту-ж назву.

На іншых франтах становішча без змян.

24 ліпеня вечарам Мадрыд зноў падвергаўся варварскаму артылерыйскаму абстрэлу. Фашысцкая артылерыя паміж 20 і 22 галізінамі выпусціла па цэнтральных кварталах горада больш 400 снарадаў буйнага калібра. Бамбардзіроўкай пашкоджана многа будынкаў, у тым ліку памяшканне дыпламатычнага прадстаўніцтва Чылі, а таксама дом, у якім знаходзіцца мадрыскае бюро агенцтва Гавас. Па палярэньні даху, у горадзе налічваецца 3 забітых і 83 раненых. (БЕЛТА).

ПАРУШЭННЕ СОВЕЦКАЙ ГРАНЫЦЫ ДВУМА ФІНЛЯНДСКІМІ СУДНАМІ

19 ліпеня 1938 года фінляндскае гідраграфічнае судно «Альрыст» і навігацыйны капер «АВ-55» парушылі советскую марскую граніцу ў Фінскім заліве, палыбіўшыся на паўтары мілі ў советскія тэрытарыяльныя воды. Абодва судны затрыманы советскай пагранічнай аховой. Вядзення следства. (БЕЛТА).

АНГЛІЯ ШТУРХАЕ ЧЭХАСЛАВАКІЮ НА КАПІТУЛЯЦЫЮ ПЕРАД ГІТЛЕРАМ

ПРАГА, 24 ліпеня (БЕЛТА). Учора англіскае пасланнік у Празе Ньютон быў прыняты чэхаславацкім прэзідэнтам Бенешам два разы і наведваў прэм'ер-міністра Гошчу. Як перадаюць з бліжніх да ўрада крыніц, Ньютон рэкамендаваў чэхаславацкаму ўраду не рываць перагаворы з судэты-ямецкай партыяй нават у выпадку яе адмаўлення прыняць «коллеге нацыяналістаў» і звязаны з ім законапрэекты (аб роўнасці моў, рэформе адміністрацыйнага кіравання). Англія штурхае чэхаславацкі ўрад на фактычную капітуляцыю перад Гейнлеяма-Гітлерам, на аднаўленне асноўных патрабаванняў мэрмараніума Гейнлеяна ад 7 чэрвеня.

Пад нябачаным да гэтага часу націскам Англіі чэхаславацкі ўрад, як відаць, пайшоў на рад новых уступак Гейнлею. Міністэрства ўнутраных спраў учора тэрмінова зацвердзіла ўсё ізраў (кіравніцкія масовыя самаўпраўдленні) муніцыпалітэтаў Судэцкай вобласці, у якіх большасць належыць Гейнлеянаў. Афіцыйна паведамляецца, што ўрад знімае прапанову аб наліччэйных поўнамоцтвах у выніку таго, што «матэрыя, на якіх патрабаванне наліччэйных поўнамоцтваў высуоўвалася, зараз адпала».

Новыя ўступкі ўрада Гейнлеянаў, на якія ён пайшоў пад націскам анліскай і французскай дыпламатыі, выклікаюць усе растучую трывогу сярод шырокіх народных мас. Чэхаславацкі друк выказвае рэзкае незадавальненне грабум умяшаннем Англіі ва ўнутраныя справы Чэхаславакіі і ўступчынасцю ўрада.

ПАРЫЖ, 24 ліпеня (БЕЛТА). Апошнія маневры гітлераўскай дыпламатыі, лонданскія гутаркі саабыстага ад'ютанта Гітлера Вілэмаа з Галіфакам, сустрэча германскага пасла Дырксена з галавой анліскага ўрада Чэмберлена прадэжваюць прыцягнуць увагу палітычных колаў Парыжа.

«Мы звяртаем увагу французскай грамадскай думкі і ўсіх прыяцеляў міру, — піша «Юмантэ», — на тое, што зараз рыхтуюцца новы ўдар па Чэхаславакіі, які будзе мець свае вынікі і для Францыі. Чэмберлен звязваў свой лёс з лёсам фашызма. Разам з Галіфакам, у супрацьпаставіце з Гітлерам, Чэмберлен рыхтуе расчлісненне Чэхаславакіі. Чэмберлен хоча ў гэту змову супроць Чэхаславакіі ўключыць Францыю. Такі план, выправаваны Лонданам і Берлінам».



Прадэжванне сталовых буроў у гарадах каліса «Чырвоны дзебароб», Гомельскага раёна. Фото Шавіна (СФ).

РЭКАНСТРУКЦЫЯ МЕНСКАГА ВАКЗАЛА

Пачаліся работы па рэканструкцыі вакзала станцыі Менск Заходняй чыгункі. Згодна зацверджанага праекта вакзал значна пашырацца. Над гэту цэнтральнай часткай будзе надбудавана трэй паварх. На першым паварсе размясцяцца залы для пасажыраў, білетныя касы, бюро даведак, цырульня і іншыя лапамажныя памяшканні. У левым крыле на другім паварсе — рэстаран, у правым — гасцініца на 30 месц, пажой машеры і дзіяніці.

Вакзал будзе прыгожа аформлены. Над будынкам узвысяцца скульптурныя фігуры пагранічнікаў. Зварковы будынак будзе аддзелены пад мраморную крошку. Яго ўпрыгожаць калоны і карнізы з арнаментам. Залы і пакой аформіцца пад мрамар, дуб і інш.

Агульны кошт рэканструкцыі — мільён рублёў. На работы першай чаргі адпущана 300 тысяч рублёў.

Пашырэньне і пераабсталяванне вакзала дасць магчымасць асабец уаросці патак даўніх і прыгардных пасажыраў і стварыць лепшыя ўмовы для іх культурнага абслугоўвання.

БССР НА МІЖНАРОДНАЙ ВЫСТАУЦЫ У НЬЮ-ЁРКУ

У красавіку 1938 года ў Нью-Ёрку (ЗША) адкрылася міжнародная выстаўка, у якой прыме ўдзел і Советскі Саюз.

У адным з залёў советскага павільёна будучы змяшчаны матэрыялы, характарызуючыя дасягненні СССР у розных галінах культуры, навукі, мастацтва, аховы здароўя, кіно, музейнай справе і т. д.

Союзным БССР атрымаў ад намясніка камісара советскай часткі міжнароднай выстаўкі ў Нью-Ёрку тав. Зарубіна ітэмо, у якім ён просіць прыслаць для выстаўкі матэрыялы, адлюстроўваючыя рост эканамікі, культуры і народнай творчасці ў БССР, а таксама фатаграфіі і аўтабіяграфіі выдатных і знатных людзей Беларускай рэспублікі.

НОВАЯ ДЗІЯЧАЯ ЗДРАЎІЦА У СЛУЦКУ

СЛУЦК. Недалёка ад Слуцка ў прыгожым будынку адкрылася новая дзіячая здраўіца. У здраўіцы паўтара месяца будуч адпачываць 30—35 школьнікаў і піонеры Слуцкага і суседніх раёнаў. Дзіячэй абслугоўваюць два настаўнікі, урач, 5 сясіёр, санітаркі.

З АПОШНЯЙ ПОШТЫ

ПЛАДЫ НЕПІСЬМЕННАСЦІ

Барысаўская райгазета «Большэвіцкая трыбуна» аднаў адзначае сваё непісьменнасцю, абескультур'ем і беднасцю мовы. Прычынай з'яўляюцца тое, што работнікі рэдакцыі не ўладаюць з такімі вельмі неабходнымі для іх прадметамі, як граматыка і сінтакс. Гэта вельмі часта прыводзіць да буйных граматычных і нават палітычных памылак.

Для прыкладу прывядзем толькі адзін дакумент — інфармацыю аб Першай Сесіі Вархуўнага Савета РСФСР, змяшчаючы ў газеце ад 18 ліпеня гэтага года.

ТАСС, перадаючы інфармацыю, папярэджвае, што слова «настанавіла» треба набраць у разразку (гэта значыць зрабіць разбукіу між літарамі). Работнікі-ж рэдакцыі, не ведаючы, што значыць «у разразку», змясцілі ў газеце: «Вярхоўны Совет Расійскай Советскай Федэратыўнай Соцыялістычнай Рэспублікі ў разразку (?) пастанавіла».

Ёсць да чаго можа дасягнуць непісьменнасці! Больш таго, у гэтым-жа дакуменце інфармацыя — рэдакцыйны работнікі правялі сваё поўнае няведанне і геаграфіі. Так, напрыклад, Кабардына-Балкарскую АССР яны называлі Кабардына-Калмыцкай АССР.

Кожнаму піонэру вядома, што Комі і Крымская аўтаномныя рэспублікі зусім асобныя; барысаўска-ж газета аб'яднала іх ў адну і назвала Комі-Крымская АССР.

Можна было-б і далей прыводзіць падобныя «перлы» з газеткі «Большэвіцкая трыбуна», але і гэтых дастаткова, каб сказаць, што ч. в. а. рэдактар тав. Яблоўскі дэбёна не пісьменны чалавек.

Нас здзіўляе, як першпін гэту неадпучальную непісьменнасць сакратар райкома тав. Левін.

ЮНЫЯ ЭКСКУРСАНТЫ У СТАЛІЦЕ БССР

Амаль кожны дзень з самых далёкіх раёнаў рэспублікі прыбываюць у Менск юныя экскурсанты. Гэта — выдатныя вучобы, лепшыя школьнікі, якія прамарываны бесплатнай пазважай для азнаёмлення са сталіцай БССР. З пачатку канікул у Менску на чале з педагогамі павывала ўжо каля 650 вучняў. У большасці гэта дзеці калгаснікаў, упершыню выязджаючыя ў Менск. Тут яны на працягу трохдзённага прывавання наведвалі буйнейшыя фабрыкі і заводы, Дом Чырвонай Арміі, музей, Дом урада, Цэнтральную дзіячыю тэхнічную станцыю, кінастудыі і т. д. Цяпер у Менску знаходзіцца 67 юных экскурсантаў з Перадзвінскага, Чарускага, Валынскага, Валуйскага раёнаў. Для школьнікаў-экскурсантаў абсталяваны інтэрнат на 70 месц, стадоўка, зала адпачынку.

МАТЧ ШАСЦІ ГАРАДОЎ

ВІЦЕБСК. 24 ліпеня ў Віцебску закончыўся шахматна-шашачны матч школьнікаў 6 гарадоў БССР.

Першае месца заняла школьная каманда Віцебска. Шахмат першай катэгорыі школьнік Каварскі (Віцебск) заваяваў званне чэмпіёна БССР па шашках. Званне чэмпіёна БССР па шахматах сярод школьнікаў прывывоена тав. Фрадкіна (Менск).

Каманда Віцебска атрымала пераходны прыз беларускага Камітэта па справах фізкультуры. Пераможцы матча ўзнагароджаны дыпламамі і жэтонамі.

Нам, адназначна рэдактару І. М. ОФЕНГЕЙМ.

ВЫСТУПЛЕННЕ КІТАЙСКИХ ПАРТЫЗАН У ЯПОНСКИМ ТЫЛУ

ШАНХАЙ, 23 ліпеня (БЕЛТА). Кітайскія партызаны прадэжваюць вясці актыўныя баевыя дзеянні супроць японцаў у раёнах Шанхай—Ханчжоу, Шанхай—Нанкін. Японцы пасіліны змагання з партызанскім рухам, бо партызаны ўсюды сустракаюць падтрымку насельніцтва. Адзначаецца выключна адвага партызан, якія раліюцца з'яўляюцца ў раёнах, непасрэдна прылягаючых да Шанхая, напаўдаючы на японскія часткі і наносзячы ім значныя страты.

На працягу некалькіх нячэй падрадаюсца кулямётная стрэльба з раёна Цзянвэй, дзе адбываюцца баі паміж партызанамі і японскімі атраламі.

ПРАВАКАЦЫЙНЫЯ ДЗЯЯННІ ЯПОНА-МАНЧЖУРСКОЙ ПАЛЦЫ

ХАБАРОВСК, 25 ліпеня (БЕЛТА). Як паведамляюць з Харбіна, сярод советскіх грамадзян расце трывога і абурэнне па паводу бесчыннасці японскай паліцыі. На працягу апошняга часу ўсё часцей робяцца адкрытыя спробы прымусяць советскіх грамадзян адмовіцца ад грамадзянства БССР. Адначасова яўна падрыхтоўвацца масавы пагром советскіх грамадзян. Паліцэйскія абыдзьяны дамы і ставяць асобныя знакі на тых дамах, дзе пражываюць грамадзяне СССР. Белгвардзейскі друк, з свайго боку, паведамляюць аб гэтых дзеяннях паліцыі, пачынаючы знакі на дамах «аднамогуть распаснаць ворагаў». Само сабой язвамула, што ўсе гэтыя дзеянні робяцца не толькі з ведама, але і пры патуранні японска-манчжурскіх улад, якія, вядома, не ўяўляюць сабе таго, што становішча грамадзян рэгуліруецца на асновах узаемнасці.



У РЭСПУБЛІКАНСКАЙ ІСПАНІІ. НА ЗДЫМКУ: байцы рэспубліканскай арміі каля гарматы. (Салюфоты).

У памяшканні Дзяржаўнага дурэйскага тэатра (тэл. 24-123). ГАСТРОЛІ ДЗЯРЖАўНАГА РУСАТА ДРАМАТЫЧНАГА ТЭАТРА БССР 26 ліпеня М. Горкі. ДЗЕЦІ СОНЦА Песня ў 4 дзеях. Билеты ў касе тэатра в 12—2 і 5 да 9 г. вечара. Пачатак роліа ў 8 г. 30 м. веч.

РЫХТУЙЦЕСЯ ДА НОВАГА ВУЧЭБНАГА ГОДА! ДА УВАГІ РАЯАНА, ШКОЛ І ВЫШЭЙШЫХ НАВУЧАЛЬНЫХ УСТАНОЎ АДЗІНЫ У БССР УЗОРНА-ПАКАЗАЛЬНЫ МАГАЗІН па ВУЧЭБНА-НАГЛЯДНЫХ ДАПАМОЖНІКАХ МЕНГОРПРОМГАНДЛЮ (які аб'ядноўвае былыя магазіны САЮЗКУЛЬТГАНДЛІ, БЕЛКУЛЬТГАНДЛІ І БЕЛПРОМГАНДЛІ). МАЕ ВЯЛІКІ АСАРТЫМЕНТ ВУЧЭБНА-НАГЛЯДНЫХ ДАПАМОЖНІКАЎ

ЦЭНТРАЛЬНЫ КНИЖНИИ МАГАЗІН КОГІЗ'а ў Менску (Савіцкая, 57) КУПЛЯЕ І ПРАДАЕ КНИГІ: БУКНІОТЫЧНЫЯ І СОВЕТСКИЕ ВЪДАНІА, КНИГІ КЛАСІКАЎ МАРКСІЗМА-ЛЕНІНІЗМА, ЗВОРЫ ТВОРАЎ КЛАСІКАЎ РУСКАЯ І ЗАМЕЖНА-ЛІТАРАТУРЫ, МАСТАКАЯ І ДЗІЯЧАЯ ЛІТАРАТУРА, КІНІ ПА ГОТОРЫХ МАСТАЦТВА, ПРЫРОДАЗНАЎСТВА, СПОРТІВІ І ІНШ.

МЕНГОРФ ПРАПАНОУЕ кіравніцкім арганізацыям, устаноў і прадпрыемствам узяць удзел у ПРАВАКЦЫЙНЫМ ДЗЯЯННЯМ У МЕНГОРФЕ ОВАХ ШТАТАЎ І КАПІТАРЫОЎ ад 1938 г. у аднаўленні і паставанні СНК Саюза ССР ад 13 мая 1935 г.

ПРАВИЛЫ ПРІЕМУ ЦЭНТРАЛЬНУЮ КАЛГАСНУЮ ЖЫВЯЛАГАДЗІЧУЮ ШКОЛУ БССР на 1938/39 вучэбны год. Цэнтральная калгасная школа стварае сваёй мэтай падрыхтаваць пазых спецыялістаў сацыялістычнай жылвагадзі. калгасных тэхнікаў-жылвагадзцаў. Тэрмін навучання 1 год.

Беларускі Інстытут удасканалення ўрачоў ДАВОДЗІЦЬ ДА ВЕДАМА ФРАЧОЎ І ГОРГАВІДРАВ'АЎ АБ МАЮЧЫХСЯ КАМАНІТЭРАХ У МАСКВУ, начынаючы з 1 верасня 1938 г. ПА НАСТУПНЫХ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІХ:

УМОВЫ ПРІЕМУ на 3-месячныя КУРСЫ ПРЫ ДОМЕ НАРОДНАЯ ТВОРАЦІСЦІ па падрыхтоўцы кіравніцкай самадзейных драматычных, музычных-харэвых і танцавальных групоў у калгасах, саўгасах і МТГ. На курсы могуць быць прыняты асобы, якія прадуюць кіравніцкі пераважныя звышніе гурткі не менш 1 года, а таксама давадыя ўдзельнікі гурткі, прадуючыя ў гуртках не менш 2 год, на ўзросце ад 18 да 35 год, з адукацыяй не ніжэй 7 класаў.